

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil student: Bc. Pavlína Tláskalová

Název práce: Co znamená uprchlík

Oponoval: Doc. PhDr. Jan Váně, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Autorka – Pavlína Tláskalová – se ve své práci zabývá fenoménem „uprchlické krize“ (2015-2016) a jak se tento jev odráží při konstituování pojmu uprchlíka. Svou analýzu zakládá na principech diskurzivní analýzy. Cíl byl naplněn jen zčásti.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Autorka se v teoretické části velmi stručně věnuje problematice migrace. Domnívám se, že této části mělo být věnována více prostoru. To proto, že by pak bylo více patrné, z jakých teoretických konceptů autorka vychází, což by jí následně usnadnilo zasadit její zjištění do širšího kontextu a nikoli předložit jen výčet témat, která se v zkoumaných médiích vyskytla a jež pak „překvapivě“ nalezla ve výpovědích svých respondentů.

Popis metody diskurzivní analýzy (Foucault, Fairclough), která de facto začíná už v teoretické části, jsou provedeny korektně.

K vybranému vzorku médií. Předkládaná kritéria výběru mne ne zcela přesvědčila.

Konstatovat, že většina lidí čte zprávy na internetu, se opírá tak maximálně o autorčinu dojmologii. Starší a střední generace je stále početnější než autorčina generace „Y“ a jejím zdrojem informací stále ještě není internet. Ale jistě se to časem změní, stačí počkat. V dané chvíli to ale neplatí. Rozumím volbě novinky.cz i parlamentní listy. Ale nechápu volbu Prima Family, zcela postrádám relevantní vysvětlení. Proč např. chybí klíčový zdroj, kterým jsou zprávy TV Nova a stejně tak nechápu, má-li se jednat o diskurzivní analýzu tak důležitého tématu, proč autorka zcela pomíjí tištěná média. Jsou snad nedůležitá, protože podle autorky neformují základní společenský diskurz? Škoda, že to Andrej Babiš nevěděl, mohl si ušetřit spoustu peněz. Souhrnně řečeno, postavit kritérium výběru na tezi „já si myslím“ (s. 20) a stejně tak toto „kritérium“ použít při výběru/zdůvodnění zkoumaných období, nesvědčí o dobře rozmyšleném výzkumu.

Zcela postrádám jakoukoli obecnou charakteristiku (věk, pohlaví, vzdělání) respondentů. Takže nejsem s to posoudit, jejich relevanci pro téma.

Následuje nekonečná a zcela zbytečná část práce kdy jsou v tezovitých telegraficky formulovaných medailoncích přiblíženy migrační události z roku 2015-2016.

Co již naplňuje cíl práce, a je jejím jádrem, jsou analyzované objekty, artikulační modalita a strategie, které Pavlína Tláskalová detekuje ve zkoumaných příspěvcích. Svá zjištění chce dále rozšířit o analýzu tzv. oficiálních dokumentů. Zde v jednom momentě dospívá k tvrzení, že tyto dokumenty diskriminují migranty, kteří využívají k transferu převaděče (s. 62).

Nerozumím, na základě jaké právní analýzy k tomuto tvrzení dospěla? Kromě moralistního rozhořčení autorky, které se line celou prací, nevidím žádný další argument, s kterým by bylo možné racionálně polemizovat.

K analýze rozhovorů s respondenty lze konstatovat následující. Jedná se o povrchní a očekávatelné výsledky, které jen potvrzují předem přednastavené. Přitom jen z představeného materiálu je patrné, že se jedná o solidní materiál, který otevírá cestu k hlubším a sofistikovanějším interpretacím, než jen, to, že autorka převypráví co je v rozhovorech zjevné. Uvedu příklad, na s. 69 se v rozhovoru s respondentkou Monique (coby představitelkou pro-oprachlického diskurzu) objevuje v její výpovědi následující konstatování: „nikdy bych nikom nezakázala jeho hodnoty, naopak jsem ráda, že mě obohatí. Ti lidé, ale musí vědět co je správně a co špatné podle nás a hlavně co jsme schopni přijmout (...)“. Autorka představitele jednotlivých proudů staví do kontrastní roviny a projevuje své sympatie a antipatie. Avšak nejen tato pasáž naznačuje, že mezi nimi zase není tak propastný rozdíl. A zcela postrádám bližší vysvětlení toho, co je teda ono správné. Stejně tak jako často využívanou hodnotovou kategorií „lidštější, humánnější“, která neslouží v textu jako analytická kategorie ale čistě jako hodnotová. A zakončí-li autorka tuto subkapitoly odstavcem otázek, které mají asi evokovat hluboké zamyšlení (s. 71), pak konstatuji, že si autorka osvojila slušný trik, a to, že když se někdo ptá, vypadá chytře. Ale relevance úvah je patrná v odpovědích, těch se nám ale nikde nedostává.

Poslední část – hloubkový rozhovor se „Salimem“ měla sloužit, k čemu? Uvažovala autorka nad tím, že i tento respondent je formován nějakým typem diskurzu? Nezdá se, že by to autorka recipovala. Mám na mysli např. autorčino konstatování, že jí Salim vysvětlil jak to bylo v Sýrii před rokem 2011. Nerozumím selekci informací, včetně diskurzivního rámce o Izraeli jako agresorovi, který autorka nechává bez jakékoliv reflexe. Stejně tak tomu je v celkové výpovědi o tom, že celá „migrace“ je řízený proces. Autorka tvrzení převezme bez jakékoli hlubší rozvahy a zasazení do kontextu své práce.

Kapitola diskuze je diskuzí snad jen podle názvu.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Práce po formální stránce naplňuje požadované standardy, jsou v ní ale některé prohřešky.

Pochybení jsou následujícího rázu. Nerozumím, proč jsou víceslovné nadpisy (sub)kapitol psány podle „anglického vzoru“, tedy, že počáteční písmeno je vždy velkou literou. Nic takového český pravopis nepřipouští.

Pokud se jméno autora vyskytuje v textu poprvé, pak se uvádí celé jméno.

Text se vyznačuje řadou stylistických, ale i pravopisných pochybení. Otázkou je, zda si autorka některé věty nechce zkusit přečíst nahlas, aby si udělala představu, jak nesmyslně to zní. Jinak řečeno v češtině existují ustálené vazby.

Když autorka vytváří v textu grafy, což je v pořádku, pak očekávám, že budou udělány pořádně (srov. s. 18)

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Práce se vyznačuje řadou redundantních pasáží, které k vysvětlení zkoumaného jevu, metody, teorie nijak nepřispívají. Jedná se o slovní vatu. Kdyby tento prostor autorka raději věnovala preciznější a nikoli jen povrchní interpretaci rozhovorů s respondenty, které jen z ukázek naznačují silný potenciál, udělala by lépe.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

- 1) Rád bych věděl, jak optikou diskurzivní analýzy autorka interpretuje „humánější přístup“?
- 2) Jaká byla skladba respondentů (věk, pohlaví, vzdělání) a mohla/měla jejich skladba vliv na to, jakým typem diskurzu jsou ovlivňovány a jaké to má případně dopady pro celý výzkum?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Práci navrhuji hodnotit známkou dobře.

Datum: 24. 5. 2017

Podpis: